

การศึกษากระบวนการและรูปแบบบูรณาการกองทุนสวัสดิการชุมชนระดับตำบล จังหวัดกาฬสินธุ์

THE PROCESS AND INTEGRATION MODEL OF COMMUNITY WELFARE FUNDS

AT TAMBON LEVEL IN KALASIN PROVINCE

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต

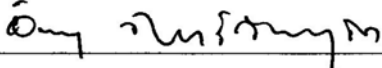
สาขาวิชาบูรณาการนโยบายสวัสดิการสังคม บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

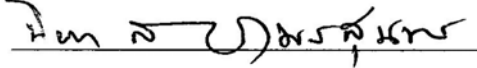
พ.ศ. 2555

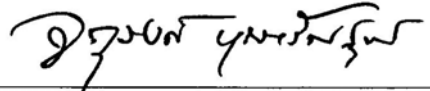
วิทยานิพนธ์ การศึกษากระบวนการและรูปแบบบูรณาการกองทุนสวัสดิการชุมชนระดับตำบล
จังหวัดกาฬสินธุ์
The Process and Integration Model of Community Welfare Funds at Tambon
Level in Kalasin Province
ชื่อนักศึกษา นายชนะชัย บัวบุปผา
รหัสประจำตัว 524004
สาขาวิชา บูรณาการนโยบายสวัสดิการสังคม
ปีการศึกษา 2555

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ และสำนักงานคณะกรรมการ
การอุดมศึกษา ได้ตรวจสอบและอนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตร์มหาบัณฑิต เมื่อวันที่ 21 สิงหาคม พ.ศ. 2555

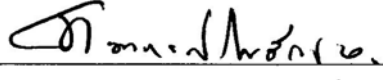

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์อ็อกซา จันทรวิธานุชิต)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
(รองศาสตราจารย์นิภา ส. คูมรสุนทร) จากสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษา
(อาจารย์ ดร. จิตรรงค์ บุญรัตนสุนทร)

กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. ชัดติยา กรรณสูต)

กรรมการ
(อาจารย์ ดร. ทิพาภรณ์ โพธิ์ถวิล)

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้อย่างสมบูรณ์โดยได้รับความอนุเคราะห์ ดูแล เอาใจใส่ อย่างดียิ่งจากอาจารย์ ดร.จตุรงค์ บุญยรัตนสุนทร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.ชัตติยา วรรณสุต และอาจารย์ ดร.ทิพาภรณ์ โพธิ์ถวิล กรรมการวิทยานิพนธ์ รวมทั้ง รองศาสตราจารย์นิกา ส. ตุมรสุนทร ประธานกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจากสำนักงานคณะกรรมการ การอุดมศึกษา ซึ่งได้ให้ความกรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ เพื่อให้ วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ถูกต้อง มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความอนุเคราะห์ที่ได้รับ จึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอขอบคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ได้กรุณาให้การอบรมสั่งสอนให้ความรู้ชี้แนะแนวทาง ขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัยที่ให้คำแนะนำในการศึกษาและอำนวยความสะดวก ขอขอบคุณเพื่อน ๆ หลักรัฐศาสตร์สังคมสงเคราะห์ศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาบูรณาการนโยบายสวัสดิการสังคม รุ่น 17 ที่ได้ให้กำลังใจและแลกเปลี่ยนความรู้ทางวิชาการ กระบวนการวิจัย แก่ผู้วิจัยเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณ นายสาย เตรียมไชสง พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่ให้ความเมตตา ให้โอกาสในการใช้เวลาทำงานเพื่อศึกษาเพิ่มเติม และขอขอบคุณนายเทศมนตรี คณะผู้บริหารและเจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลบัวขาว คณะกรรมการกองทุนสวัสดิการชุมชน เทศบาลตำบลบัวขาว คณะกรรมการกองทุนชุมชน ทั้ง 8 ชุมชน ที่ได้อนุญาตให้ใช้พื้นที่ เป็นห้องเรียนรู้ชุมชน ตลอดจนการอำนวยความสะดวกในทุกด้าน คณะกรรมการกองทุน สวัสดิการชุมชนตำบลเขาพระนอน คณะกรรมการกองทุนสวัสดิการและบริการวันละ 1 บาท ชุมชนตำบลหนองตอกแป้น ที่ได้ให้ข้อเสนอแนะในการนำผลที่ได้ไปใช้ปฏิบัติจริง

ขอขอบคุณเจ้าของเอกสาร บทความ ตำรา หนังสือทุกท่านที่ผู้วิจัยใช้ในการสืบค้นข้อมูล ที่ปรากฏนามในบรรณานุกรมของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ขอขอบคุณ คุณยายคำ นาสวรรณ คุณพ่อบุญยงค์ บัวบุปผา คุณแม่พร บัวบุปผา คุณปัญญา บัวบุปผา (พี่ชาย) ที่คอยให้กำลังใจและให้การสนับสนุนด้านทุนทรัพย์ในการศึกษา ครั้งนี้ จนงานวิจัยสำเร็จทุกประการ คุณค่าและประโยชน์จากการค้นคว้าอันพึงมีของวิทยานิพนธ์ ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบทดแทนบุญคุณต่อบิดา มารดา ครูอาจารย์ทุกท่าน ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่กล่าวมาข้างต้น

ธนะชัย บัวบุปผา

วิทยานิพนธ์	การศึกษากระบวนการและรูปแบบบูรณาการกองทุนสวัสดิการชุมชนระดับตำบล จังหวัดกาฬสินธุ์ The Process and Integration Model of Community Welfare Funds at Tambon Level in Kalasin Province
ชื่อนักศึกษา	นายชนะชัย บัวบุปผา
รหัสประจำตัว	524004
สาขาวิชา	บูรณาการนโยบายสวัสดิการสังคม
ปีการศึกษา	2555

บทคัดย่อ

การศึกษากระบวนการและรูปแบบบูรณาการกองทุนสวัสดิการชุมชนระดับตำบล จังหวัดกาฬสินธุ์ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาบริบทชุมชนและกองทุนสวัสดิการชุมชนของเทศบาลตำบลบัวขาว 2) เพื่อศึกษากระบวนการและรูปแบบบูรณาการกองทุนสวัสดิการชุมชนระดับตำบล 3) เพื่อแสวงหาแนวทางในการพัฒนารูปแบบบูรณาการกองทุนสวัสดิการชุมชนระดับตำบลอย่างยั่งยืน โดยเลือกกองทุนสวัสดิการชุมชนเทศบาลตำบลบัวขาว อำเภอภูพานิคม จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นกรณีศึกษาและใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมที่มีแกนนำสมาชิก และคณะกรรมการกองทุนชุมชนในเขตเทศบาลตำบลบัวขาวทั้ง 8 ชุมชน เป็นผู้ร่วมวิจัย ใช้การประชุมเชิงปฏิบัติการเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล ใช้เทคนิคการแบ่งกลุ่มย่อยเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ใช้การอภิปรายในการประชุมกลุ่มใหญ่เพื่อวิเคราะห์ข้อมูล และหาข้อสรุปที่เป็นฉันทามติเป็นการเรียนรู้ร่วมกันของผู้ร่วมการวิจัย ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

เทศบาลตำบลบัวขาว เป็นเทศบาลขนาดกลาง ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้าง รองลงมาคือเกษตรกร ค้าขาย และอุตสาหกรรมขนาดย่อม สภาพทางเศรษฐกิจค่อนข้างดี เนื่องจากเป็นศูนย์กลางของความเจริญที่สุดของอำเภอภูพานิคม ประชาชนมีการรวมกลุ่มกันเป็นกองทุนเงินหมุนเวียน กองทุนสวัสดิการ กองทุนส่งเสริมอาชีพ แต่เนื่องจากแต่ละกองทุนต่างมุ่งสร้างสวัสดิการเฉพาะเรื่องแก่สมาชิก และยังไม่เข้มแข็ง จึงเกิดแนวคิดที่จะบูรณาการกองทุนสวัสดิการชุมชนระดับตำบล

กระบวนการที่จะนำไปสู่ความสามารถในการบูรณาการกองทุนสวัสดิการชุมชนระดับตำบล ควรเริ่มจาก 1) คัดเลือกพื้นที่นำร่องและกองทุนชุมชนที่สนใจ มีความพร้อมร่วมบูรณาการ 2) จัดเวทีสร้างความรู้ความเข้าใจในชุมชน 3) คัดเลือกคณะทำงานบูรณาการกองทุน 4) สำรวจและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานชุมชน 5) จัดทำแผนงานเกี่ยวกับการบูรณาการกองทุนชุมชน 6) ปฏิบัติงาน

ตามแผนบูรณาการ 7) ติดตามประเมินผล 8) จัดเวทีสรุปผลการดำเนินงานและถอดบทเรียน นำสู่การแก้ไขแผนบูรณาการในครั้งต่อไป

สำหรับรูปแบบบูรณาการกองทุนสวัสดิการชุมชนระดับตำบล เป็นรูปแบบของการเชื่อมโยงประสานกันเป็นเครือข่ายกองทุนสวัสดิการชุมชน โดยแต่ละกองทุนที่อยู่ในเครือข่ายต้องปรับปรุงระเบียบให้สอดคล้องกัน และจัดตั้งศูนย์ประสานงาน ณ ที่ทำการกองทุนสวัสดิการชุมชน โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่เป็นที่ปรึกษา มีการจัดทำแผนงานร่วมกันในการป้องกัน แก้ไขปัญหา และพัฒนาสังคมภายในชุมชนอย่างต่อเนื่อง

ด้านแนวทางการพัฒนารูปแบบบูรณาการกองทุนสวัสดิการชุมชนระดับตำบลอย่างยั่งยืน ควรมีการเชื่อมโยงกองทุนสวัสดิการชุมชนระดับตำบล คู่ระดับอำเภอ และระดับจังหวัด โดยมีคณะกรรมการสนับสนุนการขับเคลื่อนสวัสดิการชุมชนจังหวัดกาฬสินธุ์เป็นที่ปรึกษา ให้สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นศูนย์ประสานงานและเจ้าภาพหลักในการขับเคลื่อน ให้จัดตั้งคณะกรรมการเครือข่ายทุกระดับ ให้กำหนดระเบียบ วัตถุประสงค์และแผนงาน/โครงการร่วมกัน ให้นำทรัพยากรของแต่ละกลุ่มมีอยู่มาบูรณาการเพื่อใช้ประโยชน์ร่วมกัน ให้สรุปบทเรียน และประเมินผลของกองทุนสวัสดิการชุมชน

เพื่อให้กองทุนสวัสดิการชุมชนมีความยั่งยืน รัฐบาลควรสนับสนุนเงินสมทบกองทุนสวัสดิการชุมชนระดับตำบลอย่างต่อเนื่องตามโครงการสนับสนุนการจัดสวัสดิการชุมชนในหลักเกณฑ์ 1 : 1 : 1 ที่รัฐได้ดำเนินการมาแล้วตั้งแต่ปีงบประมาณ 2553 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรจัดสรรเงินสมทบกองทุนสวัสดิการชุมชนตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 29 มิถุนายน 2553 เรื่อง แนวทางให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสมทบงบประมาณแก่กองทุนสวัสดิการชุมชน ซึ่งเป็นการยึดหลักการปฏิบัติงานที่ได้บัญญัติบทบาทหน้าที่ไว้ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 และพระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม พ.ศ. 2546 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2550 ควรเพิ่มทักษะความรู้เกี่ยวกับสวัสดิการชุมชนและการบูรณาการให้กับเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานด้านการพัฒนาสังคม ทั้งในระดับท้องที่ ท้องถิ่น อำเภอ และจังหวัด และควรจัดสรุปบทเรียนการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างชุมชนกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่ให้การสนับสนุนกองทุนสวัสดิการชุมชน มุ่งสู่การบูรณาการกองทุนสวัสดิการชุมชนที่หลากหลาย โดยชุมชนเป็นผู้กำหนดทิศทางและจัดการเอง เป็นการเตรียมความพร้อมสู่สวัสดิการสังคมถ้วนหน้าในอนาคต

Thesis Title	The Process and Integration Model of Community Welfare Funds at Tambon Level in Kalasin Province
By	Mr. Thanachai Buabuppha
Identification No.	524004
Degree	Master of Social Work (M.S.W.)
Major	Integrated Social Welfare Policy
Academic Year	2012

ABSTRACT

The study of the Process and Integration Model of Community Welfare Funds at Tambon Level in Kalasin Province has three objectives: 1) to study the community context and community welfare funds of Tambon Buakhao Municipality, 2) to examine the process and integration model of community welfare funds at tambon level, and 3) to seek ways to develop a sustainable integration model of community welfare funds at tambon level. The community welfare funds of Tambon Buakhao Municipality, Kuchinarai district, Kalasin province were chosen as a case study, based on a participatory action research, in which core leading members and all community fund committee members of eight communities in Tambon Buakhao Municipality took part. Workshops were held as a tool for collecting data while group discussions were organized to mobilize the expression of opinions. Plenary debates were conducted to analyze the collected data and reach a conclusion, which was a consensus based on the mutual learning of those participated in the research. Following are the research findings.

Tambon Buakhao Municipality is a medium-sized community. Its majority population was waged workers; ranking next were farmers, traders, and small-scale industrialists. The community's economic condition was rather good as it was the most prosperous center of Kuchinarai district. The people formed themselves to set up revolving funds, welfare funds, and employment-generating funds. But each fund aimed to provide specific benefits for its members and was not strong enough. So a proposal for the integration of community welfare funds at tambon level was put forward.

The process to enable the integration of community welfare funds at tambon level should be in the following sequence: 1) selecting a pilot area and community funds interested and ready

to be integrated, 2) facilitating learning forums for community understanding, 3) selecting a working group for the community funds integration, 4) surveying and analyzing community basic information, 5) making plans on the community funds integration, 6) implementing the plans, 7) monitoring and evaluating, and 8) organizing a forum for the summary of the operation and lessons learning to improve the next integration planning.

The proposed integration model of community welfare funds at tambon level will be that of a network of community welfare funds. Each member of the network must modify its rules and make them harmonize with each other. A coordinating center must be established at the community welfare fund offices, with local administration organizations and local agencies concerned acting as advisers. Continued mutual plans on community development, the prevention of and solutions to community problems must be made.

In terms of the sustainable development of the integration model of community welfare funds at tambon level, the connection between the community welfare funds at tambon level and their counterparts at district and provincial levels should be made. It is recommended that the Support Committee for the Community Welfare Promotion of Kalasin Province should act as adviser while the Social Development and Human Security Office of Kalasin shall serve as key coordinator and host. To realize the promotional efforts, network committees at all levels shall be set up, with rules, objectives and programs/projects mutually worked out. Resources available to each group shall be integrated to bring about mutual benefits. And the evaluation of the community welfare funds operation shall be conducted and its lessons learning be organized.

To make the community welfare funds sustainable, the government should contribute its counterpart funding to the community welfare funds, on a continual basis and according to the required ratio of 1:1:1, under the Project to Support the Community Welfare Provision being in operation since the 2010 fiscal year. Local administration organizations should also give their counterpart funding to the community welfare funds, in accordance with the cabinet resolution made on 29 June 2010 on guidelines on local administration organizations' contributions to the community welfare funds. Such role of the local administration organizations is assigned by the Act on Determining Plans and Process of Decentralization to Local Government Organizations B.E. 2542 (1999) and Social Welfare Promotion Act B.E.2546 (2003) and its Amendments (No. 2) B.E. 2550 (2007). Social development operators at local, district and provincial levels should have their skills and knowledge of community welfare provision and integration enhanced. And

forums for mutual lessons learning between communities and concerned agencies supporting community welfare should be facilitated so that diverse integration models of community welfare funds can be attained, with the direction and management of the communities themselves. This will pave the way for the country to become a welfare-for-all society in the future.

